

Shadan Ahmad

Suomalainen media ja maahanmuuttajat

Mediasisältöä äidinkielellä maahanmuuttajien kotouttamisen edistämiseksi

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Medianomi AMK

Elokuvan ja television

koulutusohjelma

Opinnäytetyö

16.5.2013

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Shadan Ahmad Suomalainen media ja maahanmuuttaja Mediasisältöä äidinkielellä maahanmuuttajien kotouttamisen edistämiseksi 32 sivua 16.5.2013
Tutkinto	Medianomi AMK
Koulutusohjelma	Elokuvan ja television koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	TV- ja radiotuotanto
Ohjaaja(t)	Lehtori Teija Voudinmäki
<p>Opinnäytetyöni käsittelee suomalaisen mediasisällön välittämistä maahanmuuttajille heidän äidinkielillään ja tukee siten kotoutumisprosessia. Tällainen palvelu on tarpeellinen niin nykyisten kuin tulevienkin maahanmuuttajien kannalta, sillä nopeuttaa kotoutumista huomattavasti ja edistää samalla molemminpuolista vuorovaikutusta, vähentää väärinkäsityksiä sekä antaa maahanmuuttajille mahdollisuuden ymmärtää ja osallistua uuteen yhdenkuntaan.</p> <p>Jos pystyisi heti uuteen maahan saavuttuaan seuraamaan uutisia ja jokapäiväisiä tapahtumia, elämä ja uuteen yhteiskuntaan integroituminen helpottuisivat huomattavasti.</p> <p>Maahanmuuttajien määrä on ollut kasvussa pääkaupunkiseudulla ja koko Suomessa kaksituhattaluvulta lähtien. Muuttoliike Suomeen jatkuu, ja pian viisi prosenttia koko Suomen väestöstä on maahanmuuttajia.</p> <p>Suurin osa muuttaa tänne nuoruus- tai aikuisiässä, jolloin suomen kielen oppiminen vie aikaa. Työ- ja elinkeinotoimistossa laaditaan maahanmuuttajalle kotoutumissuunnitelma, joka sisältää suomen kielen opiskelua ja usein myös ammatillista koulutusta. Kotoutumisprosessi kestää kolme vuotta, joiden aikana maahanmuuttaja voi kotiutua uuteen maahan. Tämän lisäksi maahanmuuttajille suunnattu mediapalvelu tarjoaisi osaltaan lisää mahdollisuuksia kotoutumisen edistämiseen.</p> <p>Kotouttamistavoitteen saavuttaminen vahvistuisi perustamalla mediakeskus, joka tarjoaa suomalaista mediasisältöä maahanmuuttajille heidän äidinkielillään. Sen tuotteita olisivat kymmenellä suurimmalla maahanmuuttajakielellä julkaistava verkkosivu ja puoli tuntia kestävä radiolähetys. Tällä toiminnalla olisi suora vaikutus maahanmuuttajien arkielämään, ja se olisi kaikkien hyödynnettävissä suomen kielen taidosta riippumatta.</p> <p>Tekemieni haastattelujen perusteella tulin siihen tulokseen, että Suomen tulee puhua myös maahanmuuttajan kieltä, ei ainoastaan suomea, yhteys ympäröivään yhteiskuntaan ja elämään lisää ymmärrystä ja vuorovaikutusta, mikä puolestaan edistää monikulttuurisuutta.</p>	
Avainsanat	maahanmuuttajat, media, kotoutuminen, kotouttaminen, vuorovaikutus, mediakeskus, suomen kielen taito, valtaväestö, väärinkäsitys, median vaikutus, aikuinen maahanmuuttaja

Author(s) Title Number of Pages Date	Shadan Ahmad Finnish Media and the Immigrants Media Contents in Mother Tongue to promote Immigrants' Integration 32 pages 16 May 2013
Degree	Bachelor of Arts
Degree Programme	Film and Television, Culture & Creative Industries
Specialisation option	
Instructor(s)	Teija Voudinmäki, Principal Lecturer, MA
<p>My thesis deals with conveying the Finnish media contents to immigrants in their mother tongue and thus it supports the integration process. This kind of service is necessary for both present as well as future immigrants, as it accelerates integration to a remarkable extent and at the same time it improves mutual understanding and interaction and also grants the immigrants a possibility to understand and participate in the new society.</p> <p>If one was able to follow the news and everyday events happenings immediately after having arrived in a new country, his/her life and integration into the new society would be much easier.</p> <p>Since 2000 the number of immigrants in Finland has been increasing in the capital region and in the whole country.</p> <p>The migration to Finland continues, very soon approximately 5% of the population will be of foreign origin. Most people are either young or adults when they move here and thus their learning Finnish language takes time. In the Employment and Economic Development Office, they draw up a personal integration plan for an immigrant. This plan comprises Finnish studies and quite often professional training, as well. The duration of the integration process is three years and during this period the immigrant can integrate into the new country. In addition to this, a media service aimed at the immigrants would contribute to the possibilities of their integration.</p> <p>The aim of improving the possibilities of the integration could be reached by establishing a media center which offers Finnish media contents to the immigrants in their mother tongue. Its products would include the Internet site published in 10 biggest immigrant languages and half an hour radio broadcast. This kind of activity would have a direct influence on the immigrants' everyday lives and it would benefit everyone regardless of his/her Finnish skills.</p> <p>On the basis of my interviews I drew the conclusion that Finland has to speak the Immigrants' language, too, and not only Finnish, as the connection with the surrounding society and life adds both to understanding and interaction which for its part promotes multiculturalism.</p>	
Keywords	Immigrants, media, integration, interaction, media center, Finnish skills, majority of the population, misunderstanding, influence of the media, adult immigrant.

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Maahanmuuttajat Suomessa ennen ja nyt	3
2.1	Suomi maahanmuuttajan uutena kotimaana	5
2.2	Maahanmuuttajat ja kotoutumisprosessi Suomessa	7
2.3	Miten maahanmuuttaja ymmärtää suomalaista mediasisältöä?	8
2.4	Suomalainen mediasisältö maahanmuuttajan kotoutumisen työkaluna	10
3	Maahanmuuttajat suomalaisessa mediassa	12
4	Ruotsi ja maahanmuuttajille suunnattu mediatuki	14
4.1	Ruotsin Sveriges Radio esimerkkinä	14
4.2	Naser Sina	15
5	Suomi ja maahanmuuttajille suunnattu mediatuki	16
5.1	Kotomedia	17
5.2	Kurdilähiradio	18
5.3	Lahden kurdit	18
6	Tutkimusasettelu	19
7	Haastattelujen toteutus ja käsittely	20
7.1	Abas Shwan	21
7.2	Aram Baqi	22
7.3	Kristiina Tuura	24
7.4	Miriam Attias,	25
7.5	Carlos Marroquín:	26
8	Tulosten pohdinta	27
8.1	Monikulttuurinen mediakeskus vaihtoehtona	27
9	Lopuksi	29
	Lähteet	31

1 Johdanto

Monikulttuurisuudesta on tullut viime vuosina iso osa suomalaista yhteiskuntaa. Maahanmuuttajien määrä on jatkuvassa kasvussa, ja heidän kotoutumisensa on suuri haaste suomalaiselle yhteiskunnalle. Sosiaalista hyvinvointia on epäilemättä tarjolla maahanmuuttajille yhtä lailla kuin valtaväestöllekin, mutta vuorovaikutus on kuitenkin vielä alkuvaiheessa. Kysymys on siitä, mikä on tuon vuorovaikutuksen mahdollistava tekijä.

Opinnäytetyöni aihe on kummunnut omista kokemuksistani Suomessa. Tulin Suomeen Irakista yksitoista vuotta sitten perheen yhdistämisen kautta. Olin tuolloin parikymppinen nuori nainen. Alussa oli mahtavaa olla Suomessa, mutta kun arkipäivät toistuivat samanlaisina toinen toisensa jälkeen, aloin tuntea itseni muukalaiseksi ja koin oloni epä-mukavaksi. En uskonut, että voisin koskaan integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan, koska suomen kielen taitoni oli puutteellinen enkä voinut millään tavalla seurata Suomen mediaa ja päivittäisiä uutistapahtumia.

Kun Suomeen tulostani oli kulunut lähes vuosi, sain mahdollisuuden opiskella suomen kieltä kaksi vuotta kotouttamissuunnitelman puitteissa. Suomen kielen opintojen jälkeen elämäni uudessa maassa helpottui suuressa määrin. Vuorovaikutus lisääntyi välittömästi, vaikka tuolloinkin vielä vasta osittain ymmärsin, mistä mediassa oli kyse. Oltuani Suomessa viisi vuotta aloin ymmärtää suomalaista mediaa yhä suuremmassa määrin. Vaikka ymmärrykseni ei vielä tuolloinkaan ollut täydellistä, huomasin silti olevani vihdoinkin todellakin integroitumassa uuteen kulttuuriin.

Nyt kun Suomeen tulostani on kulunut paljon aikaa, ymmärrän suomalaista mediasisältöä hyvin. Huomaan kuitenkin kaipaavaani vielä samoja aiheita omalla äidinkielelläni, eli kurdin kielellä. Tästä syystä päätin, että opinnäytetyöni käsittelee suomalaisen mediasisällön välittämistä maahanmuuttajille heidän omalla äidinkielellään. Muuten jokainen maahanmuuttaja saa tietoa oman maan ja maailman uutisista omalla äidinkielellä internetin tai satelliittien kautta.

Tässä opinnäytetyössäni yritän tutkia, kuinka paljon maahanmuuttajat ymmärtävät suomalaista mediaa, kuinka suomalaisen median ymmärtäminen vaikuttaa kotoutumiseen ja miten mediaa voidaan käyttää työkaluna yhteiskunnassa toimimiseen ja siihen

sopeutumiseen. Joka tapauksessa maahanmuuttaja on vieraskielinen ihminen ja jokaisella on omanlaisensa suomen kielen taso. Nykyään kielitaidon puute ei voi enää pitkittää kotoutumisprosessia eikä olla este työelämän aloittamiselle ja muulle itsensä kehittämislle. Konkretisoin asiaa kysymysten välityksellä:

- Mikä voisi olla yhteinen tekijä maahanmuuttajien ja suomalaisen mediasisällön välillä?
- Millä tavalla voisimme hyödyntää tuota yhteistä tekijää?
- Olisiko suomalaisen median tarjoaminen maahanmuuttajille heidän omalla äidinkielellään hyvä ratkaisu?
- Millainen muutos olisi odotettavissa maahanmuuttajan elämässä, jos hän saisi mahdollisuuden seurata suomalaista mediaa omalla äidinkielellään?
- Mitä tässä asiassa on tähän mennessä tehty ja onko se ollut tarpeellista?
- Onko maahanmuuttajilla tietoa, millaista kuvaa suomalainen media heistä välittää?
- Onko maahanmuuttajilla tietoa toisista maahanmuuttajista, näiden menneisyydestä ja tekemisistä Suomessa?

Maahanmuuttajat eivät ole Suomessa enää mikään uusi ilmiö. Suomen historia kertoo, kuinka maahanmuuttajia on tullut tänne jo ennen Suomen valtion syntymistä. Ihmisiä on tullut tänne eri syistä, osa on tullut pakolaisina, osa opiskelun tai työn perässä, jotkut ovat tulleet perheenyhdistämisen kautta ja jotkut paluumuuttajina. Tilastojen mukaan ulkomailla syntyneitä ja äidinkielenään muuta kuin suomea ruotsia puhuvia oli Suomessa vuoden 2009 lopussa 190 000 henkilöä. Tämä luku antaa luotettavimman kuvan maahanmuuttajien määrästä Suomessa nykyään.

2000-luvun aikana suomalaisessa mediassa on kerrottu maahanmuuttajien elämästä enemmän kuin koskaan. Suomalainen media on yrittänyt tehdä maahanmuuttajia tutuiksi valtaväestölle esim. *Basaarin*, *Mundo*-projektin ja *Tosi* tarinan välityksellä. Edellä mainitut ohjelmat ovat kertoneet maahanmuuttajien kulttuureista, arkielämästä, työelämästä, suomen kielen oppimisesta, sopeutumisesta uuteen yhteiskuntaan jne. Tutustuminen jatkuu edelleen. Monet suomalaiset ovat siis nimenomaan median kautta tutustuneet maahanmuuttajiin.

Nykyään on yritetty tarjota maahanmuuttajille mahdollisuuksia ymmärtää suomalaista mediaa esimerkiksi Kotomedian tai lähiradion välityksellä näistä kerron lisää (sivu 17,18).

Pitäisikö perustaa monikulttuurinen mediakeskus? joka välittäisi suomalaista mediasisältöä kymmenellä yleisimmällä maahanmuuttajakielellä, monikulttuurisen mediakeskuksen tuote olisi verkkolehti, jonka sisältöä kerrottaisiin puolen tunnin mittaisissa radiolähetyksissä päivittäin. Verkkolehdestä kirjoitettaisiin uutistekstejä kymmenellä suurimmalla maahanmuuttajakielellä, englanniksi, venäjäksi, viroksi, somaliksi, arabiaksi, kurdiksi, farsiksi, kiinaksi, serbokroatiaksi ja turkiksi. Radio-ohjelmissa kerrottaisiin suomalaisen median julkaisemia uutisia ja huomattavimpia päivittäisiä tapahtumia.

Lisäksi tehtäisiin radioreportaaseja maahanmuuttajien elämästä ja tekemisistä Suomessa ja näitä reportaaseja tai niiden pohjalta laadittuja selvityksiä julkaistaisiin myös teksteinä näistä kerron lisää (sivu 28)

2 Maahanmuuttajat Suomessa ennen ja nyt

Suomen maantieteellisen sijainnin vuoksi ulkomaalaisia on muuttanut Suomeen jo kauan ennen maan itsenäistymistä. Ruotsin vallan aikana tuli sotilaita, pappeja ja virkamiehiä, ja Venäjän vallan aikana 1700-luvulla ja 1800-luvun alussa Venäjältä tuli venäläisten lisäksi juutalaisia ja tataareja rakentamaan linnoja. Juutalaiset ja tataarit jäivät Suomeen pysyvästi. Kun Suomi itsenäistyi vuonna 1917, osa maahanmuuttajista palasi Venäjälle, mutta jotkut jäivät Suomeen. Ajan myötä maahanmuuttajat olivat kotiutuneet ja löytäneet täältä töitä. (Vilkuna 1996, Arkielämää patriarkaalisisessa työmiessyhteisössä, Wikipedia 2013) (Paaskoski 1993: Vanhan Suomen donataarit ja tilanhoitajat - katsaus aatelisten lahjoitusmaatalouteen vuosina 1710-1811 - Genos 64 s. 138–152, Wikipedia 2013).

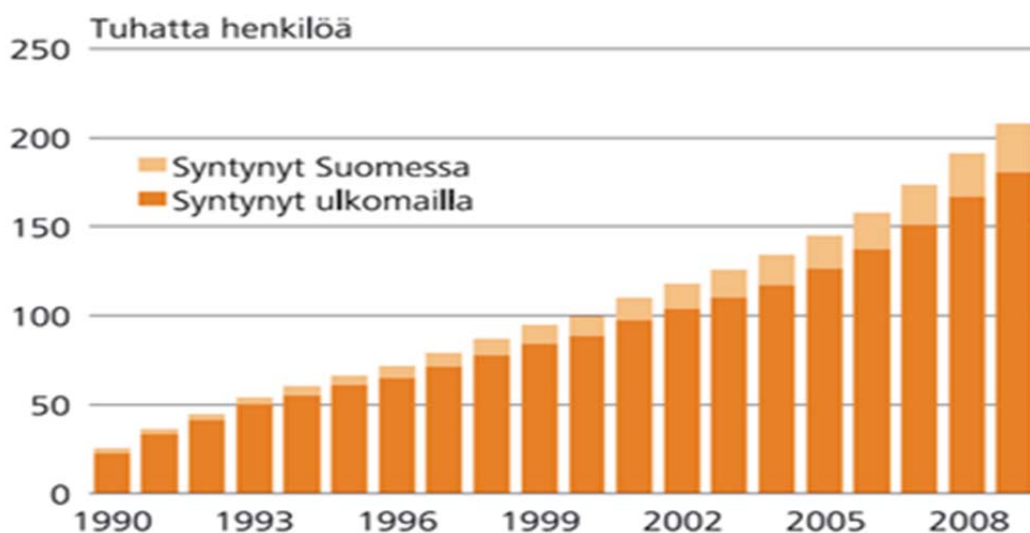
Seuraavat maahanmuuttajat tulivat toisen maailmansodan aikana. He olivat inkeriläisiä, virolaisia, saksalaisia ja venäläisiä sotaa paenneita ihmisiä. Tämän jälkeen tuli huomattava joukko chileläisiä pakolaisia 1970-luvulla (182 pakolaista), ja 1980-luvulla Suomeen tuli vietnamilaisia pakolaisia, mutta heidät unohdettiin varsin nopeasti. (Yllö1969, Inkerin maa ja luonto, Wikipedia 2013, Seppälä 2004, Pakolaisyllätys 1970-luvulla, mot.fi 2004)

Pakolaisten tuleminen Suomeen jatkui. Suurin osa nykyisistä maahanmuuttajista on tullut Suomeen 1990-luvulla Jugoslavian hajoamiseen johtaneiden sotien aikana, Suomeen paenneiden joukossa oli serbejä, albaaneja, Bosnian muslimeja ja kroaatteja. Samaan aikaan Lähi-idästä ja Afrikasta alkoi tulla yhä enemmän pakolaisia, muun muassa sotaa paenneita somalialaisia. Tämä muuttoliike on jatkunut vielä 2000-luvulla. (Visuri 2000, Kosovon sota, maailmanmuutos.fi 2004)

Myös kaikkialta Euroopasta on viimeisen kahden vuosikymmenen aikana muuttanut ihmisiä Suomeen työn perässä.

(Vartia 2001, Vieraassa vara parempi? eva.fi 2001)

Nykyään Suomessa on runsaasti maahanmuuttajia. Tilastokeskuksen mukaan Suomeen suuntautuva maahanmuutto ylsi vuonna 2007 koko itsenäisyyden ajan ennätykseen: Suomeen muutti ulkomailta noin 26 050 henkilöä, tosin näistä 8 525 oli paluumuuttajia. Vuonna 2007 ulkomaalaisten maahanmuuttajien määrä oli 17 504, ja maahanmuuttajataustaisia lapsia asui Suomessa noin 188 000, eli noin 3,7 % väestöstä. Vuonna 2010 osuus oli noussut 4,6 %:iin. (tilastokeskus 2011)

Kuvio 1. Vieraskielisten määrä Suomessa 1990–2009 (tilastokeskus 2011)

Kuviosta 1. ilmenee selvästi, että suurin osa nykyisistä maahanmuuttajista on tullut Suomeen aikuisena eikä heidän kielitaitonsa näin ollen riitä suomalaisen mediasisällön ymmärtämiseen.

Suomi on nykyään tasa-arvoinen maa ja suhtautuminen maahanmuuttajiin on muuttunut. Palvelua tarjotaan kunnes maahanmuuttaja pystyy pärjäämään arjessa itsenäisesti.

Ensimmäisen maahanmuuttajasukupolven kotoutuminen on ensiarvoisen tärkeää, sillä se vaikuttaa myös seuraaviin sukupolviin. Ensimmäinen sukupolvi on perhe, joka kasvattaa ja antaa mallin uudelle sukupolvelle.

2.1 Suomi maahanmuuttajan uutena kotimaana

On etuoikeus elää Suomessa, vaikka uuteen maahan ja elämään asettuminen vaatiikin alkuvaiheessa paljon ponnistuksia maahanmuuttajalta. Pitäisi jaksaa oppia uusi kieli ja tutustua uuteen kulttuuriin ja elämäntapaan. Vaikka maahanmuuttajille tarjotaan mahdollisuus kotoutumiseen, prosessi vie oman aikansa. Kotoutumisen edistyminen riippuu myös ihmisestä; toinen integroituu nopeammin kuin toinen. Maahanmuuttajilla on myös helposti ”kaksi kotimaata”, yhdessä ovat ajatukset, toisessa ruumis. Olennainen kysymys on, miten saada maahanmuuttaja tuntemaan itsensä kokonaiseksi uudessa kotimaassa.

Uskon kotoutumisprosessin nopeutuvan, jos maahanmuuttaja pystyy olemaan mahdollisimman monipuolisesti mukana valtaväestön kanssa arkisissa tapahtumissa, työelämässä ja kulttuurissa. Jos maahanmuuttaja on alkanut ymmärtää uutta kulttuuria, hän pyrkii varmasti etsimään omat keinonsa itsensä toteuttamiseen ja elämän järjestämiseen uudessa kotimaassa. Media on väline, jota tässä kohtaa voidaan hyödyntää.

Etsitään muutama määritelmä maahanmuuttajista, keitä he ovat:

- (Markus Rapon mukaan) Maahanmuuttaja, ulkomaalainen, vieraskielinen, siirtolainen, maahanmuuttajataustainen, ulkomaalaistaustainen. Ulkomaalaisuus on Suomessa niin tuore asia, että välillä tahtovat puurot ja vellit mennä sekaisin. Asia on tuonut uuden haasteen myös väestötilastointiin. Yhä enemmän halu-

taan tietoa "maahanmuuttajista", mutta aina ei edes kysyjä itse tiedä, keitä hän näillä tarkoittaa.

Markus Rapo työskentelee yliaktuaarina Tilastokeskuksen henkilötietot – yksikössä. Artikkelin on julkaistu Tilastokeskuksen Tieto & trendit -lehdessä 1/2011.

- Maahanmuuttajat Suomessa ovat Suomeen muuttaneita ulkomailla syntyneitä henkilöitä, joista käytetään toisinaan myös nimitystä uussuomalainen (MOT Kielitoimiston sanakirja 2.0 mukaan)

- Nimetön maahanmuuttaja kertoo näin:

Meitä on amerikkalaisia, irlantilaisia, venäläisiä, saksalaisia, vietnamilaisia, kiinalaisia, tanskalaisia, meksikolaisia, jne. Olemme töissä Nokialla, käännösfirmoissa, vanhainkodeissa, sairaaloissa, jne. Olemme perustaneet yrityksiä ja palkanneet suomalaisia niihin. Tilastojen mukaan, vaikka jos olisitte sitä mieltä, Olemme saaneet työpaikat koska olemme niissä hyviä. Suomenkielimme ei ole vielä täydellistä, mutta opettelemme sitä, emme vaadi mitään, emmekä häiritse ketään.

Kuka on "maahanmuuttaja"? (Iltalehden keskustelufoorumi 2011)

Maahanmuuttajista on olemassa varsin paljon erilaisia ja eri näkökulmasta tehtyjä määritelmiä, ovathan he laaja ja hyvin heterogeeninen ryhmä. Tässä työssä pyrin kuitenkin keskittymään ainoastaan yhteen puoleen, eli suomen kielen taitoon ja Suomen mediasisällön ymmärtämiseen.

Puhuttaessa maahanmuuttajista korostetaan aina myös suomen kielen osaamista. Mutta jos kielitaito ei riitä, tarkoittaako se, että maahanmuuttaja joutuu elämänsä loppuun asti olemaan ilman tietoa Suomen uutisista ja päivittäisistä tapahtumista? Tämä lisää väistämättä muukalaisuuden tunnetta ja vähentää ihmisen mahdollisuuksia osallistua päivittäisiin toimintoihin ja tapahtumiin.

Mielestäni uuden kotimaan hyväksyminen alkaa heti, kun muutto on fyysisesti tapahtunut. Parin ensimmäisen kuukauden aikana ihmisen aisti kertoo, mitä pitäisi tehdä. Sen jälkeen hän alkaa ymmärtää omaa ympäristöään ja haluaa tietää, mitä uudessa kotimaassa tapahtuu ja miten voisi integroitua uuteen kulttuuriin. Kotouttamissuunnitelma tehdään alkuvaiheessa jokaiselle maahanmuuttajalle, mikä on erinomainen asia ja antaa paljon hyviä tuloksia. Maahanmuuttajille määritetty kielen tavoitetaso ei kuitenkaan

anna riittäviä valmiuksia ymmärtää kieltä kokonaisvaltaisesti. Tästä syystä pitäisi vielä löytää muita välineitä integroitumisen edistämiseksi.

2.2 Maahanmuuttajat ja kotoutumisprosessi Suomessa

Maahanmuuttajat kotoutuvat viranomaisten tarjoaman kotouttamisprosessin välityksellä, johon he ovat lain mukaan oikeutettuja

- Kotoutuminen on maahanmuuttajan yksilöllinen kehitys, jonka tavoitteena on työelämään ja yhteiskunnan toimintaan osallistuminen oman kielen ja kulttuurin samalla säilyttäen. (Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus2012)
- Kotoutumisella tarkoitetaan maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen.

Kotouttamisella tarkoitetaan kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla. Ensisijaisesti näitä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia peruspalveluja sekä työ- ja elinkeinohallinnon palveluja. Sillä tavalla (Työ- ja elinkeinotoimistot määrittävät 2013)

Ja vielä perustieto suomalaisesta yhteiskunnasta:

- Maahanmuuttajalle annetaan tietoa hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan suomalaisessa työelämässä ja yhteiskunnassa. Lisäksi maahanmuuttajalle annetaan tietoa palvelujärjestelmästä ja tämän luvun mukaisista kotoutumista edistävästä toimenpiteistä.

Tämän lain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. *kotoutumisella* maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja

samalla kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen. (Finlex.fi 2010)

Ekholmin mukaan

- Etninen tasa-arvo liittyy kotoutumiseen, koska integraatiossa on kyse myös valan ja hyvinvoinnin jakautumisesta eri etnisten ryhmien välillä. Ekholm jakaa integraation kahteen osaan: rakenteelliseen integraatioon ja etnisen yhteisön sisäiseen integraatioon. Etninen ryhmä voi olla sisäisesti hyvin yhtenäinen, mutta silti syrjässä valtaväestön hallitsemasta yhteiskunnasta. Rakenteellinen integraatio määrittyy juuri etniseksi tasa-arvoksi, maahanmuuttajien yhdenvertaisiksi mahdollisuuksiksi osallistua yhteiskunnan taloudelliseen, sosiaaliseen ja poliittiseen elämään. (Ekholmin 1994 mukaan, Katsaus kotoutumistutkimukseen, Milla Manninen, Maahanmuuttoasiaa nro 5, TYÖMINISTERIÖ 2003)

Aina tähän asti kotoutumisprosessi on määritelty ja laadittu suomalaisesta näkökulmasta. Mahdollisuudet kotoutumiseen ovat moninaiset; silti missään yhteydessä ei ole mainittu eikä huomioitu median roolia kotoutumisprosessissa. Maahanmuuttajat kotoutuvat, mutta he eivät tiedä, mitä maassa tapahtuu tai millainen kuva valtaväestöllä heistä on tai mitä toisilla maahanmuuttajilla on tekeillä. Tämä on tosiasia, vaikka maahanmuuttaja onkin monin tavoin oikeutettu ja tuettu. Lainsäädäntö on määritellyt viranomaisten tehtäväksi antaa maahanmuuttajalle tämän yhteiskunnassa ja työelämässä tarvitsemia tietoja ja taitoja ja samalla tukea tämän mahdollisuuksia ylläpitää omaa kieltä ja kulttuuria.

Miten ja millä kielellä?

Suurin osa Suomessa nykyisin asuvista maahanmuuttajista on tullut tänne levottomilta alueilta ja näin ollen myös heidän englannin kielen taitonsa on varsin heikko. Vielä ei olisi myöhäistä tarjota suomalaista mediasisältöä maahanmuuttajille heidän äidinkielelleen. Suomen nykyiset maahanmuuttajat ovat vielä sen verran tuore ilmiö, että tällä saralla riittää työtä.

2.3 Miten maahanmuuttaja ymmärtää suomalaista mediasisältöä?

Vaikka maahanmuuttaja-aihetta on Suomessa käsitelty laajasti eri yhteyksissä, aiheesta ei ole tehty varsinaista tutkimusta. Tein hakuja kaikkiin suomalaisiin kaupunginkirjastoihin samoin kuin yliopistojen ja korkeakoulujen kirjastoihin, enkä löytänyt niistä juuri lainkaan materiaalia. Kuitenkin kaikki, mitä aiheesta on kirjoitettu, on auttanut minua tavalla tai toisella kirjoittamaan opinnäytetyöni.

Maahanmuuttajat ennen ja nyt esittää tilastollisen kuvion maahanmuuttajien lukumäärästä ja maahanmuuttajien iästä heidän saapuessaan Suomeen. Suurin osa on tullut aikuisina, jolloin suomen kielen oppiminen luonnollisesti vie oman aikansa. Kielitaidon tasossa on myös eroja eri maahanmuuttajien välillä.

Haluan korostaa, että suurimmalla osalla maahanmuuttajista ei ole lainkaan tietoa siitä, mitä mediassa puhutaan ja mitkä ovat päivän puheenaiheita. Monet eivät ollenkaan mieti omaa rooliaan tai millaisen kuvan suomalainen media heistä antaa, kaikki keskustelut ja kirjoitukset menevät heiltä yksinkertaisesti ohi.

Maahanmuuttajiin liittyvät aiheet ovat olleet pinnalla koko sen ajan, jonka minä olen ollut Suomessa. Vaikka journalismi onkin aihetta runsaasti käsitelty, saman verran on kuitenkin jäänyt pimentoon. Olen toisinaan tavannut syrjäytyneitä maahanmuuttajia, jotka ovat kotimaassaan saattaneet olla kirjailijoita tai toimittajia, mutta koska he eivät osaa suomea kunnolla, he eivät ymmärrä suomalaista mediasisältöä enempää kuin kouluja käymätön lukutaidoton maahanmuuttaja.

Onko puutteellisen suomen kielen taidon oltava välttämättä este Suomen mediasisällön ymmärtämiselle, ja miksi?

Millä tavalla median ymmärtäminen lisää molemminpuolista vuorovaikutusta ja vähentää väärinkäsityksiä? Jos maahanmuuttajalle tarjoutuu mahdollisuus lukea tai kuunnella omalla äidinkielellään Suomen uutisia, hän ymmärtää, mikä on tärkeää ja arvokasta uudessa kotimaassa ja mistä kaikesta elämä täällä koostuu.

Suomessa medially on erittäin tärkeä rooli. Kaikkien maahanmuuttajien kohdalla asia ei ole näin, koska jokainen voi seurata kotimaan ja maailman uutisia omalla äidinkielellä netin kautta tai katsomalla satelliittikanavia. Tämä vaikuttaa myös toiseen maahanmuuttajasukupolveen; jos vanhemmat eivät seuraa Suomen tapahtumia, hyvin todennäköisesti myös lapset jäävät osattomiksi tämän maan uutisista.

Viime vuoden kuntavaaleissa monet maahanmuuttajat kävivät äänestämässä, mihin kiinnitettiin laajalti huomiota uutisissakin. Mitä kautta maahanmuuttajat saivat tietoa kuntavaaleista? Siten, että kuntavaaleissa oli paljon maahanmuuttajaehdokkaita. Monien ajatuksena oli antaa ääni jollekin, joka ei ole rasisti. Maahanmuuttajien keskuudessa esiintyy aika paljon väärää ”puskaradiotietoa”, esimerkiksi ”jos Perussuomalainen puolue voittaa vaaleissa, maahanmuuttajat häädetään pois maasta!” Ei tiedetä, että kyse ei ole varsinaisesta vaalivoitosta vaan että puolueen kannatus vain on nousut edellisiin vaaleihin verrattuna.

Näiden väärinkäsitysten ja –ymmärrysten aiheuttamaa hämmennystä voidaan välttää, jos ihminen saa todellista tietoa omasta ympäristöstään. Tällöin ihminen voi myös tuntea olonsa turvalliseksi.

Maahanmuuttajia on Suomessa nykyään lähes 200 000 ja melkein jokaiselle heistä laaditaan kotoutumissuunnitelma, joka sisältää pääasiassa suomen kielen opintoja. Samanlainen järjestely löytyy muistakin länsimaista kuten Ruotsista ja Australiasta, mutta niissä on lisäksi tarjolla maahanmuuttajien integroitumisen edistämiseksi maan mediasisältöä eri kielillä.

Mielestäni myös Suomessa tulisi tulevaisuudessa ryhtyä vastaavanlaiseen toimintaan ja on sellaista jo ollutkin (tästä lisää myöhemmin), mutta sille ei vielä ole lakisääteistä velvoitetta viranomaistahoilta.

Opinnäytetyössäni otan kantaa siihen, kuinka maahanmuuttajat voidaan saada ymmärtämään suomalaista mediasisältöä.

2.4 Suomalainen mediasisältö maahanmuuttajan kotoutumisen työkaluna

Kommunikoidessaan maahanmuuttajien kanssa monet suomalaiset käyttävät selkokieltä, joka helpottaa ymmärtämystä ja toimimista. Monet kehottavat myös lukemaan Papunettiä, jossa käytetään vammaisille tarkoitettua selkokieltä. Tarkoitus on hyvä, mutta

suurin osa ihmisistä haluaa lukea tai kuunnella omalla äidinkielellään ja omaa osaamistaan vastaavalla tasolla kirjoitettuja artikkeleita tai uutisia. Uutisten lukeminen omalla äidinkielellä synnyttää todellista vuorovaikutusta.

Vuorovaikutus kotouttaa maahanmuuttajat välittömästi. Oma kokemukseni on, että nyt kun pärjään suomen kielellä, minulla on vakaa asema, tapahtuipa mitä tahansa. Tarvittaessa voin osallistua erilaisiin toimintoihin, jotka vakiinnuttavat tai muuttavat tilannetta.

Mielestäni media on tärkeä työkalu, kun kotoutetaan maahanmuuttajia uuteen elämään. Muukin tarjolla oleva tuki, ennen kaikkea kotouttamissuunnitelma ja suomen kielen koulutus, on todella tärkeä. Media kuitenkin täydentää tätä prosessia.

Suomen maahanmuuttajat eivät vielä tunne suomalaisia arvoja ja arvostuksia, koska vain muutamat harvat erittäin hyvin suomea osaavat maahanmuuttajat pystyvät seuraamaan kaikkia keskusteluja ja lehtikirjoituksia. Monet tietävät sen sijaan jotakin yleisellä tasolla kuultuaan maahanmuuttajien keskuudessa käytyjä keskusteluja.

Viime aikoina Ylessä ja Helsingin Sanomissa on ollut paljon juttua rasistisista aiheista. Erilaisia mielipiteitä on noussut esiin, mutta olen tavannut monia maahanmuuttajia, joilla ei ole tietoa kyseisestä aiheesta, kun taas suomalaisille aihe on tuttu. Tämä kertoo, että maahanmuuttajilla ei ole tietoa suomalaisesta mediasisällöstä.

Maahanmuuttajilla ei myöskään ole tietoa toisten maahanmuuttajien menneisyydestä tai tekemisistä, he eivät tunne maahanmuuttajakirjailijoita tai erilaisiin kilpailuihin osallistuneita ja niissä menestyneitä maahanmuuttajia, he eivät esimerkiksi ole kuulleet tanssiohjelman voittaneesta kurdityöstä.

Olen huomannut maahanmuuttajille – olipa sitten kyseessä bussinkuljettaja, ravintolitoimija, lastenhoitaja, kotirouva, siivooja tai työtön – olevan yhteistä tietynlainen sitoutumattomuus tähän maahan. He ajattelevat, että suomalaiset eivät pidä maahanmuuttajista tai että Suomi on kylmä maa. Vaikka osa maahanmuuttajista pärjää suomen kielellä työelämässä, he eivät pysty asioimaan suomeksi esimerkiksi lääkärissä. Miten he siis voisivat ymmärtää suomenkielistä mediaa?

Suurin osa maahanmuuttajista ei koskaan lähde Suomesta, he ovat jättäneet levottoman kotimaansa pysyvästi. On myös etuoikeus asua Suomessa ja moni asia on täällä

hyvin, mutta kuten mainitsin, ulkomaalaisten sitoutuminen tähän maahan on vielä kovin vähäistä. Mielestäni tässä kohtaa olisi medially ratkaiseva rooli.

Aika ajoin Suomen televisiossa näkyy mustia tai tummia kasvoja esimerkiksi juontajina. Juontajan ihonväri ei kuitenkaan kerro ohjelman monikulttuurisuudesta. Monikulttuurinen tv on paljon enemmän ja tarjoaa monikulttuurisuutta huomattavasti vivahteikkaammin.

Median seuraaminen saa ihmiset paremmin sitoutumaan tähän maahan, sillä median aiheet koskettavat kaikkia Suomessa asuvia henkilöitä. Suomen tiedotusvälineissä on paljon muitakin aiheita kuin sää, vaikka monet maahanmuuttajat ajattelevat, että muita uutisia ei juuri ole tarjolla. Säätä koskevien uutisten ymmärtäminen on tietysti helppoa kuvien pohjalta; kuitenkin ennen sääennustusta tulevat uutiset ovat tärkeämpiä.

Viime aikoina maahanmuuttajataustaisten venäläisten ja somalialaisten toimittajien keskuudessa on esiintynyt pyrkimystä perustaa omalla äidinkielellään toimivia tv-kanavia. He ovat lähestyneet ohjelmantarjoajia, mutta heidän kaavailemansa sisältö ja aiheet eivät ole vielä tiedossa. Tasa-arvon kannalta on parempi, jos kaikille maahanmuuttajille tarjotaan samoja palveluja. Tällöin autettaisiin kaikkia maahanmuuttajia ja he voisivat hyödyntää mediapalveluja tasapuolisesti.

3 Maahanmuuttajat suomalaisessa mediassa

Olen yrittänyt hyvin tarkasti rajata aiheen maahanmuuttajista suomalaisessa medias-
sa, koska eri televisio- ja radiokanavat ovat jo pitkään tehneet maahanmuuttajiin liitty-
viä ohjelmia. Aiheesta on kirjoitettu lukuisia artikkeleita sanoma- ja aikakauslehdissä ja
se herättää jatkuvasti uusia keskusteluja tiedotusvälineissä.

Kun rasismia kokeneen maahanmuuttajan tuntemuksista kirjoitetaan lehdissä, aihe voi
synnyttää keskustelua jopa muutamien kuukausien ajaksi. Näin kävi joulukuussa 2012,
kun Umaiyya Abu-Hannan runsaasti mediakeskustelua herättänyt artikkeli julkaistiin
Helsingin sanomissa.

Konkreettisimpia maahanmuuttajiin liittyviä mediajuttuja on ollut Basaari-ohjelma, joka pyöri Ylen ykköskanavalla yli 12 vuoden ajan ja joka toteutettiin tv-dokumenttina.

Mikä Basaari oli?

Basaari-sarja dokumentoi Suomessa asuvien maahanmuuttajien, ulkomaalaisten ja uussuomalaisten elämän arkea ja juhlaa. Ohjelman tekijöiksi valittiin ihmisiä, jotka itse elävät maahanmuuttajan arkea Suomessa. Ihmiset, jotka tuntevat tuon elämän suvanot ja karikot, ilot ja murheet, olivat nimeomaan oikeita ihmisiä tekemään Basaaria.

Basaari sai alkunsa syksyllä vuonna 1996, kun ohjelmaidean kehittäjät Seppo Seppälä ja Kristiina Tuura "Tikke" tekivät kaksi koeohjelmaa Meri-Rastilasta. Ohjelmien tarkoituksena oli heijastella maahanmuuttajien tunteja uudessa yhteiskunnassa. Vuonna 1997 YLE TV1:n lauantai-iltapäivässä alettiin esittää monikulttuurista, 15-minuuttista makasiiniohjelmaa, jota juonsivat Aram Aflatuni ja Michelle Sujballi.

Vuodesta 2000 lähtien Basaarissa on esitetty dokumenttityyppisiä, yhden teeman tai aiheen ohjelmia.

Ohjelmia esitettiin YLE TV1:ssä syksyllä 2007 keskiviikkoisin 16 kappaletta ja vuoden aikana niitä nähtiin yhteensä 31 kappaletta. Katsojia ohjelmalla oli viikoittain noin 250 000.

Vuonna 2001 omatuotantoisten Basaari-ohjelmien tekijöistä oli jo yli puolet maahanmuuttajia. Ohjelmien tekijöiksi haettiin ihmisiä, jotka elivät kuvaamiensa kulttuurien sisällä. Basaarin toimituksesta valittiin jokaiselle tekijälle oma tutor, joka opasti, neuvoi ja opetti tekijää ohjelmanteon eri vaiheissa. Basaari-ohjelman aikana on myös käsitelty romaaneihin, intiaaneihin ja muihin vähemmistöihin liittyviä aiheita.

Vuosi 2005 oli Basaarin toimituksessa muutosten aikaa, ja tuolloin käynnistyi Mundo-projekti. Tuossa projektissa tartuttiin yhteiskuntamme ajankohtaisiin kysymyksiin ja ns. ikuisiin aiheisiin (tiedot Ylen nettisivujen arkistosta 2009).

Jatkuttuaan reilun 12 vuoden ajan sekä Basaari että Mundo loppuivat. Yle tarjosi maahanmuuttajatoimittajille freelancetoita ajatuksenaan sisällyttää Ylen ohjelmistoon Basaarin tyyppisiä ohjelmia. Hanke ei kuitenkaan onnistunut, koska oli vaikea löytää maahanmuuttaja-aiheisista ohjelmista kiinnostuneita tuotanto yhtiöitä. Tästä syystä nykyään on hyvin harvoin tarjolla maahanmuuttajien elämästä kertovia ohjelmia.

Mielestäni Basaari oli silta valtaväestön ja maahanmuuttajien välillä, se oli hieno ohjelma, jonka laatua olisi ollut vielä mahdollista hioa ja parantaa. Tuon kaltaisten ohjelmien esittäminen saa aikaan paljon suvaitsevuutta ja yhdistää erilaisia ihmisiä, se avaa katsojan silmät näkemään toisen ihmisen ehkä kipeitäkin salaisuuksia. Ennen kaikkea se rikkoo tyypillisen asetelman, jossa valtaväestö ja maahanmuuttajat ovat vastakkain.

Jonkin verran on ostettu muissa Pohjoismaissa tehtyjä ohjelmia, jotka kertovat sikäläisistä maahanmuuttajista, mikä on sinänsä myönteinen asia. Kuitenkin Suomestakin löytyy yllin kyllin vastaavia aiheita. Useimmiten maahanmuuttajiin liittyviä aiheita on käsitelty suomalaisessa mediassa suomalaisten toimittajan näkökulmasta.

4 Ruotsi ja maahanmuuttajille suunnattu mediatuki

Viimeisen parin vuosisadan aikana ihmiset ovat kulkeneet maasta toiseen hyvinkin runsaassa määrässä, mutta vasta viimeksi kuluneen 50 vuoden aikana muuttoliike on muodostunut varsinaiseksi ilmiöksi kaikkialla länsimaissa. Esimerkiksi Saksaan, Ranskaan, Ruotsiin, Tanskaan, Australiaan ja Yhdysvaltoihin on tullut jossain vaiheessa niin paljon maahanmuuttajia, että monissa niistä on jo useampia miljoonia maahanmuuttajataustaisia ihmisiä. Tästä syystä niissä on koettu tarpeelliseksi tarjota uuden maan mediasisältöä maahanmuuttajien äidinkiellillä, edelläkävijöinä tässä ovat olleet Ruotsi ja Australia.

Tässä opinnäytetyössäni keskityn Ruotsin mediasisältöprojektiin, jossa Sveriges Radio tarjoaa maahanmuuttajille Ruotsin uutisia.

4.1 Ruotsin Sveriges Radio esimerkkinä

Sveriges Radio (SR) on Ruotsin julkisrahoitteinen yleisradioyhtiö, joka on perustettu 1929. SR:llä on neljä valtakunnallista ja 27 paikallista ULA- radioasemaa. Lisäksi yhtiöllä on ulkomaanpalvelu ja Internet-lähetyksiä, samoja aiheita on julkaistu kansallisille vähemmistöille jo 1970-luvulla.

Ruotsin mediasisältöä ja ohjelmia on tarjolla kolmellatoista maahanmuuttajakielellä. Palvelun sisältö on suunnattu nimenomaan maahanmuuttajille ja ne sisältävät uutisia kotimaasta ja reportaaseja maahanmuuttajien elämästä Ruotsissa. Vuonna 1996 palvelu koostui nettisivustosta ja radiolähetyksestä. Se palvelee arabian, saksan, englannin, kurdin, meänkielen, persian, romanian, venäjän, saamen, somalin ja suomen kielellä.

Sveriges Radiolla on myös suomenkielinen Sisuradio, jonka lähetyksiä voi kuunnella internetissä, digiradiossa, kaapeliverkossa Suur-Tukholman alueella sekä P2- (Tukholmassa P6-) ja P4-kanavien ohjelmistoissa. Sisuradio lähettää digitaalisesti 16 tuntia vuorokaudessa.

4.2 Naser Sina

Naser Sina (1962) on Iranin kurdi, joka on aikoinaan opiskellut elokuvainsinööriksi ja käsikirjoittajaksi Teheranin taideteollisessa korkeakoulussa. Hän työskenteli yksitoista vuotta Iranin televisiossa ja radiossa. Vuonna 1993 hän pakeni kotimaastaan Ruotsiin, ja vuodesta 1995 lähtien hän on työskennellyt Sveriges radiossa toimittajana monikulttuurisella osastolla työkielinsä kurdin ja farsin.

Haastattelin toimittaja Naser Sinää kurdinkieliseltä sivustolta ja kysyin häneltä, miten maan mediasisällön välittäminen maahanmuuttajille heidän äidinkielillään on edistänyt maahanmuuttajien asemaa Ruotsissa.

Millaisia palveluja Sverige radion tehtävänä on tarjota maahanmuuttajille heidän äidinkielellään?

- Sverige-radion tehtävänä on antaa tietoa Ruotsin tapahtumista eri kielillä niille maahanmuuttajille, joilla ei ole riittävää ruotsin kielen taitoa. Sen tarkoitus on olla Ruotsin radio maahanmuuttajien äidinkielillä.

Millaisia vaikutuksia Ruotsin mediasisällön tarjoamisella maahanmuuttajille heidän äidinkielellään on ollut?

- Sen vaikutus on ollut nähtävissä muun muassa siten, että enää Ruotsin median ja ruotsia puutteellisesti osaavien maahanmuuttajien välillä ei ole niin korkeaa muuria kuin aiemmin. Samanaikaisesti tarjotaan samoja aiheita kaikille maassa asuville. Ajan myötä tämä on edesauttanut kotoutumista ja vahvistanut maahanmuuttajien identiteettiä.

Mitä muuta teillä on tarjolla?

- Jokainen voi antaa tietoa myös oman kotimaansa tärkeistä uutisista sekä maahanmuuttajien erilaisista aktiviteeteista.

Kuka rahoittaa tätä toimintaa ja ketkä täällä työskentelevät?

- Ruotsissa asuvat ihmiset rahoittavat koko Sverige-radion toimintaa ja mekin saamme osamme tuosta rahoituksesta. Täällä työskentelevät toimittajat ovat maahanmuuttaja-ammattilaisia.

5 Suomi ja maahanmuuttajille suunnattu mediatuki

Tutkittuani Suomen tilannetta yhdeksänkymmentäluvulta lähtien ilmeni, että monikulttuurisia avustuksia on jaettu erilaiseen oman kulttuurin harjoittamistoimintaan. Esimerkiksi kaupunkien oman maahanmuuttajaluvun perusteella on annettu maahanmuuttajille aikaa esittää omalla äidinkielellä uutisia tai lasten ohjelmia. Mutta mikä on ollut ohjelmien sisältö ja kuka niitä on toimittanut? Tällä hetkellä Stadi-tv:ssä esitetään uutisia maahanmuuttajien äidinkiellillä. Otetaan kolme esimerkkiä tällä hetkellä olemassa olevista maahanmuuttajien mediakanavista.

Mikä on Stadi.TV?

Stadi.TV on yhteisöllinen televisiokanava kaupunkilaisilta kaupunkilaisille. Kanavalla näytetään kaupunkilaisten kuvaamien videoiden lisäksi oman toimituksen ja yhteistyökumppaneiden tekemiä ohjelmia. Myös on monikanavainen media – sitä voi verkon

(www.stadi.tv) ja mobiililaitteiden lisäksi seurata omalla ohjelmapaikallaan pääkaupunkiseudulla televisiosta DNA Welhon kaapeliverkossa kanavapaikalla 71.

Verkkopalveluun voi kuka tahansa ladata oman ohjelmansa muiden katsottavaksi. Stadi.TV on voittoa tavoittelematon toimija ja kaiken materiaalin julkaiseminen on täysin ilmaista. Stadi.TV on monivuotinen projekti, joka elää ja kehittyy jatkuvasti.

Stadi.TV:n oma toimitus, tekee juttuja paikallisesti kiinnostavista aiheista. Toimitus tekee kanavalle useita sarjoja ja ajankohtaisohjelmia, joiden aihepiirit koskettavat kaupunkilaisia laidasta laitaan. Myös edistää audio-visuaalisen alan ruohonjuuritason kulttuuria aktiiviseen ja yhteisölliseen toimintaan. Tavoitteena on auttaa, rohkaista ja opettaa kaupunkireporttereja, tarinan kertojia ja videokuvaajia kehittämään itse omaa toimintaansa ja jakamaan osaamistaan eteenpäin. Käyttäjien omat ohjelmat tekevät Stadi.TV:stä koko kaupungin kanavan!

Stadi.TV:n taustalla ovat mediakulttuuriyhdistys m-cult, Forum Virium Helsinki ja Helsingin kaupunki. Forum Virium Helsinki toimii palvelun vastaavana tuottajana. (tieto on stadi.TV:en netti sivusta 20013)

5.1 Kotomedia

Kotomedia on monikulttuurisen median kehittämisprojekti, joka tuo maahanmuuttajaryhmien äänen suomalaiseen mediaan. Kotomedia tuottaa ohjelmia, järjestää koulutusta ja rakentaa yhteistyötä tavoitteenaan luoda toimiva malli monikulttuurisen median tuotannolle Suomessa. Projektin tuotannosta vastaa Mediakulttuuriyhdistys m-cult ry ja projekti toteutetaan Euroopan Kotouttamisrahaston osarahoituksella 2010–12.

Ohjelmisto

Kotomedian tuottama ohjelmisto sijoittuu yhteisötelevisioon ja osallistuvan median mai-semaan. Verkkopohjaiset jakelukanavat, kansalaisjournalismi ja niihin liittyvä kevyt tuotantokulttuuri tarjoavat moninaisille kansalais- ja kulttuuriryhmille uusia mahdollisuuksia viestintään.

Kotomedian tuottamat ohjelmat esitetään helsinkiläisen Stadi.TV-kanavan verkko- ja kaapelijakelussa ja niillä on omat ohjelmisivut m-cultin avoimella M2HZ-kanavalla.

Panorama on monikielinen uutisohjelma, jossa eri kulttuuritaustoja edustavat ankkurit luovat katsauksia ja tarjoavat näkökulmia kotimaan uutisiin. Tavoite on välittää uutisia Suomesta myös niille katsojille, jotka eivät kykene seuraamaan suomenkielistä uutistarjontaa. Kerran kuussa julkaistavan Panoraman uutiskielinä ovat olleet arabia, espanja, ranska, venäjä ja somali ja uutiskatsauksia on julkaistu jo yli 50.

Baabel on uussuomalaisesta arjesta keskusteleva ohjelma, josta ensimmäiset pilotit toteutettiin jo 2008. Ohjelma rakentaa taustoiltaan erilaisten suomalaisten välille keskustelua arkikokemuksessa tärkeitä, ajankohtaisista aiheista.

Kaaos on fiktiosarja, jonka henkilöhahmot ja tarinat on toteutettu monikulttuurisen nuorisoryhmän johdolla Kotomedian työpajoissa. Ohjelma tuo nuorten oman näkökulman elämäänsä 2010-luvun muuttuvassa Suomessa (tiedot kotomedian nettisivulta 2013).

Olen itse seurannut näitä ohjelmia jonkin verran netin kautta. Mielestäni ne ovat hyvä aloitus, mutta ne eivät missään tapauksessa riitä, kun ajatellaan maahanmuuttajien määrää Suomessa. Elävien uutisten tarjonta on edelleen kovin vähäistä; suurimmassa osassa uutisista kerrotaan joistakin tehdyistä tutkimuksista tai annetaan maahanmuuttajille tietoa Suomesta.

5.2 Kurdilähiradio

Helsingin lähiradio vuokraa ohjelma-aikaa erilaisille kansalaisjärjestöille ja -ryhmille, yksityisille henkilöille sekä oppilaitoksille ja julkisyhteisöille. Se antaa käyttöön myös haastattelunauhureita sekä äänitys- ja videostudiopalveluja. Tarvittaessa se voi myös antaa ohjausta ja koulutusta radio-ohjelmien tekoon. Kurdilähiradio on vuokrannut joka viikko aikaa 45 minuuttia kurdinkielistä lähetystä varten.

Kurdiradio saa studiomaksuihin tukea, jota opetus- ja kulttuuriministeriö maksaa lähiradioille, mutta toimittajat tekevät työtä vapaaehtoisesti.

5.3 Lahden kurdit

Lahden kurdit on vapaaehtoinen ja ilmainen Facebookin tykkäämissivu. Se on tarkoitettu Lahdessa ja kaikkialla Suomessa asuville kurdeille yleisesti. Tämän sivuston kautta

pyritään tutustuttamaan kurdeja Suomeen, ja yritetään myös jonkin verran kertoa maan uutisista ja tärkeistä tapahtumista kurdin kielillä.

Palvelua tarjotaan kurdin kirjaimistolla kirjoitetun kurdin soranin kielen lisäksi myös latinalaisin kirjaimin kirjoitetulla kurdilla. Tämä nettisivusto palvelee tänne aikuisena muuttaneita kurdeja, joilla ei ole riittävää suomen kielen taitoa mutta jotka haluavat saada oikeanlaisen kuvan Suomen uutisista. Samoin se hyödyttää hiljattain maahan tulleita kurdeja, jotka eivät vielä ole ehtineet oppia suomea.

Suomea koskevien uutislähteiden kielet ovat suomi, ruotsi ja englanti. Niiden lisäksi kerrotaan kurdien tapahtumista ja toiminnasta eri puolilla Suomea. Tämän toiminnan tavoitteena on saada aikaan hyvä suhde ja vuorovaikutus kurdien ja suomalaisen yhteiskunnan välillä.

Minä tutustuin tähän sivustoon Facebookin kautta. Sen tekijänä on yksi kurditoimittaja, joka pyrkii tarjoamaan parasta, hän kääntää ja kirjoittaa päivittäin pieniä artikkeleita Suomea koskevista uutisista. Hän ei saa mediatukea, vaikka on ammattilainen ja hänen työnsä on huolellisesti tehtyä. Samankaltaista tarjontaa saattaa löytyä muillakin maahanmuuttajakielillä mutta itselläni ei ole siitä tarkempaa tietoa.

6 Tutkimusasettelu

Koko tämä opinnäytetyö osoittaa, että maahanmuuttajat todella kaipaavat Suomen mediasisältöä. Tämä on tosiasia. Suomessa maahanmuuttaja on oikeutettu kaikkiin samoihin palveluihin kuin suomalainenkin. Tämä koskee myös mediasisältöä, mutta silti tämä palvelu ei vain konkretisoidu toivotulla tavalla.

Tässä opinnäytetyössäni pyrin selvittämään, kuinka Suomen mediasisältö saataisiin kaikkien Suomessa asuvien ulottuville – riippumatta siitä, osaako ihminen suomen kieltä vai ei. Näin syntyisi monikulttuurinen maa, jossa maahanmuuttajat voisivat koko ajan seurata tapahtumia omalla asuinpaikkakunnallaan ja valtakunnallisesti. Tästä olisi suuri hyöty sellaisille vanhemmille, joiden suomen kielen taito ei riitä Suomen uutisten ym-

märtämiseen. Samoin se auttaisi uusia maahanmuuttajia, jotka eivät vielä ole ehtineet oppia kieltä. Tavoitteena on, että Suomi puhuu suomen lisäksi muillakin kielillä.

Monikulttuurista toimintaa tukevan rahoituksen sirpaleisuus on kuitenkin iso ongelma eikä se todellakaan edistä maahanmuuttajien asemaa tässä maassa. Ratkaisuna tämän opinnäytetyön ongelmaan olisi kymmenen suurimman maahanmuuttajaryhmän kielten kokoaminen samaan pisteeseen tai keskukseen tasapuolisesti ja Suomen mediasisällön tarjoaminen näillä kielillä.

Suomessa ei vielä ole paikkaa, jossa voi selkeästi saada tietoa maahanmuuttajien mediasta, esimerkiksi ensimmäisestä maahanmuuttajamedialle annetusta rahoituksesta Suomessa. Mielestäni on vanhanaikaista ajatella, että maahanmuuttajien erilaisuus ja kulttuuri merkitsee vain erilaisia ruokia, musiikkia, tanssia tai uskontoa. Kyse on paljon muustakin. Nykyään maahanmuuttajat tarvitsevat mahdollisuutta oman kulttuurin harjoittamiseen mutta yhtä lailla he tarvitsevat yhteyttä elämäänsä uudessa maassa.

Tähän mennessä kukin maahanmuuttajaryhmä on tehnyt omilla mielipiteillään varustettuja ohjelmia omalla vastuullaan ja omalla tavallaan. Suomessa ei vielä ole maahanmuuttajille suunnattua virallista mediakanavaa. Kaikkia linkkejä ei vielä ole yhdistetty yhteen pisteeseen.

Maahanmuuttajilla on myös ennakoluuloja toisiaan kohtaan, koska he eivät tiedä, mitä toinen maahanmuuttajaryhmä tekee ja kuinka se menestyy uudessa kulttuurissa. Maahanmuuttajilla ei ole tietoa suomalaisten näkökulmista ja arvoista. Olisiko liian myöhäistä saada aikaiseksi sellainen laki, joka antaisi maahanmuuttajille oikeuden omaan mediakeskukseen? Tuosta keskuksesta saisimme tietoa Suomen median sisällöstä ja maahanmuuttajan kannalta tärkeistä asioista samoin kuin muiden maahanmuuttajien toiminnasta ja menestymisestä.

7 Haastattelujen toteutus ja käsittely

Oikeastaan halusin tehdä aiheesta laajan kyselyn ja tutkia sitä perusteellisesti, mutta koska kyseinen tema ei ole kovin tuttu, päätin valita kahdeksan toimittajaa, neljä maahanmuuttajaa, joilla on jonkinlaista kokemusta Suomen mediasta, sekä neljä suo-

malaista toimittajaa, jotka ovat jossain vaiheessa osallistuneet maahanmuuttaja-aiheiseen mediaan Suomessa. Ikävä kyllä osa haastateltavista ei vastannutkaan kysymyksiin, vaikka he olivat alun perin luvanneet osallistua.

Maahanmuuttajataustaiset toimittajat puoltavat kovasti Suomen mediasisällön välittämistä maahanmuuttajille. Koska he ovat tulleet Suomeen aikuisina, he tietävät, kuinka tärkeää maahanmuuttajan on tänne tulonsa jälkeen saada tietoa maan uutisista ja tapahtumista.

7.1 Abas Shwan

Abas Swan (1957) on kurdikirjailija ja toimittaja, joka on tullut Suomeen vuonna 1998. Asuessaan vielä Irakin Kurdistanissa hän oli Adabi krekari -nimisen paikallislehden päätoimittaja vuosina 1991 - 1996. Hän on myös kirjoittanut neljä kirjaa ja hänellä on yli 25 vuoden kokemus viestinnän alalta.

Tällä hetkellä Abas Shwan ylläpitää Lahden kurdien Facebook- tykkäämissivua.

Välitätkö mielestäsi suomalaista mediasisältöä maahanmuuttajille?

- Olen kertonut Lahden kurdien sivuston määritelmässä, että me yritämme kääntää kaikkea Suomen mediasisältöä kurdin kielelle. Tämä siksi, että suomen kielistä osaamattomat maahanmuuttajat saisivat äidinkielellään uutisia ja tietoa erilaisista tapahtumista. Me emme kuitenkaan ehdi kääntää kaikkea, mitä haluaisimme, koska meitä ei tueta millään tavalla.

Osaatko sanoa, mikä voisi olla yhteinen linkki maahanmuuttajien ja suomalaisen median välillä?

- En osaa sanoa. Yhteisen linkin löytämiseksi suomalaisen mediasisällön ja maahanmuuttajien välillä on tehty aika monta yritystä mutta kertaakaan siinä ei ole onnistuttu. Esimerkiksi minä olen jo reilun vuoden ajan tehnyt työtä Lahden kurdien parissa, mutta minua ei ole tuettu eikä kannustettu sen paremmin kurdien kuin suomalaisenkaan median puolelta.

Mediasisällön välittäminen maahanmuuttajille onnistuisi perustamalla molempuolinen kaupallinen projekti, mutta valitettavasti Suomessa ei löydy kokemusta tämän kaltaisesta toiminnasta.

Nopeutuisiko maahanmuuttajien sopeutuminen Suomeen, jos perustetaan Mediakeskus, joka tarjoaisi maahanmuuttajille suomalaista mediasisältöä heidän omalla äidinkielellään?

- Juuri tämä on meidän tarkoituksemme. Suomeenkin pitäisi perustaa monikulttuurista mediaa maahanmuuttajille samaan tapaan kuin Ruotsissa. Pitäisi kehittää sitä, mitä tähän mennessä on tehty ja Ylen pitäisi tulla asiassa taloudellisesti vastaan, jotta monikulttuurinen media ei toimisi pelkästään vapaaehtoistyön varassa.

Tarvitsevatko Suomessa olevat maahanmuuttajat tällaista uutispalvelua?

- Ehdottomasti. Maahanmuuttajat tarvitsevat tällaista palvelua; jos he saavat omalla äidinkielellään tietoa asuinpaikastaan ja sen tapahtumista, he uskaltavat paremmin tuoda esille omia toiveitaan ja tutustuvat maahan nopeammin ja lisäksi sillä on paljon muitakin positiivisia vaikutuksia.

7.2 Aram Baqi

Aram Baqi (1972) on kurditoimittaja ja kuvaaja, joka on asunut Suomessa vuodesta 2000 lähtien. Hän on työskennellyt yli kuusi vuotta av- työntekijänä Suomessa, ja on toiminut myös päällikkönä kurdiradiossa ja arabiankielisessä lähiradiossa.

Irakissa hän toimi medianomina ja kielenkääntäjänä työkielinsä arabia ja kurdi. Suomessa hän on työskennellyt yli kuusi vuotta av- alalla, kuvaajana ja toimittajana kurdiradiossa sekä erilaisissa maahanmuuttajien mediaprojekteissa kouluttajana.

Välitkö mielestäsi suomalaista mediasisältöä maahanmuuttajille?

- Mielestäni tämä on todella tärkeä asia maahanmuuttajan elämässä, se antaa mahdollisuuden tutustua uuteen kulttuuriin, poistaa ajatuksen siitä, että maahanmuuttaja olisi elämänsä loppuun asti vieras Suomessa. Median välittäminen maahanmuuttajille heidän äidinkielillään auttaa heitä ymmärtämään median sisällön tarkoitusta ja lähentää heitä suomalaiseen kulttuuriin. Kaikkinainen kotoutumisen epäonnistuminen johtuu kielitaidon puuttumisesta, jos sen sijaan annetaan maahanmuuttajille tietoa heidän omalla äidinkielellään tai muilla heidän osaamillaan kielillä, he alkavat ymmärtää uuden maan kulttuuria huomattavasti nopeammin ja heidän sopeutumisensa tänne helpottuu.

Osaatko sanoa, mikä voisi olla yhteinen linkki maahanmuuttajien ja suomalaisen median välillä?

- Jos etsitään medialinkkiä maahanmuuttajien ja suomalaisten välillä, en löydä sellaisia yhtään. Koska me kaikki kerran asumme täällä, niin meidän ulottuvillamme pitäisi olla samat palvelut. Eihän ole reilua, että maahanmuuttajat maksavat tv-maksuja, vaikka eivät ymmärrä Suomen median sisältöä. Mielestäni heidän maksamansa rahat pitäisi käyttää maahanmuuttajamedian tukemiseen.

Nopeutuisiko maahanmuuttajien sopeutuminen Suomeen, jos perustetaan Mediakeskus, joka tarjoaisi maahanmuuttajille suomalaista mediasisältöä heidän omalla äidinkielellään?

- Ehdottomasti tämä nopeuttaisi kotoutumisprosessia. Mutta tällaisen toiminnan pitäisi olla molemminpuolista, niin että myös suomalaiset voisivat ymmärtää maahanmuuttajien kulttuuria median kautta. Pelkästään suomalaisen median välittämä tieto ei anna aiheesta todellista kuvaa.

Tarvitsevatko Suomessa olevat maahanmuuttajat tällaista uutispalvelua?

- Kyllä Suomen pitäisi tarjota tällaista palvelua mahdollisimman pian aivan kuten muutkin Pohjois- Euroopan maat ovat tehneet.

7.3 Kristiina Tuura

Kristiina Tuura dokumenttiohjaaja ja toimittaja, tehnyt maahanmuuttajan liittyvää mediaa vuodesta 1998 lähtien, ennen kaikkea Yleisradiossa. Oli mukana kehittämässä konseptia josta sitten aikanaan syntyi Yleisradion monikulttuurisuusohjelma Basaari. Basaarissa työskenteli toimittajana, ohjaajana ja kouluttajana. myös kouluttanut pakolaisia mediataidoissa pakolaisleirillä Ugandassa, naisia dokumentin teossa Afganistanissa ja perustanut naisten mediakoulutuksen Somaliaan yhdessä Shiffa ry: kanssa.

Välitätkö mielestäsi suomalaista mediasisältöä maahanmuuttajille?

- En sinänsä välitä mediasisältöjä maahanmuuttajille mutta on ollut raivaamassa tietä maahanmuuttajien työskentelylle suomalaisessa mediassa. Ajatus on että he itse tekevät sellaisia mediasisältöjä kuin katsovat tarpeelliseksi.

Osaatko sanoa, mikä voisi olla yhteinen linkki maahanmuuttajien ja suomalaisen median välillä?

- Yhteinen linkki maahanmuuttajien ja suomalaisin median välillä on kaksitahoinen. Ensinnäkin suomalaista mediaa tulee kouluttaa niin että se on ennakkoluuloton ja halukas käyttämään maahanmuuttajia tietolähteenä sekä maahanmuuttajia koskevissa asioissa että kaikissa asioissa. Toiseksi maahanmuuttajien oma aktiivisuus, kuten kaikkien kansalaisten, on tärkeää. Kaikkien, jotka haluavat saada äänensä kuuluville, on hyvä järjestäytyä ja tiedottaa itsestään. Medialla on valtaa, mutta myös kansalaisten tulee vaatia tuota valtaa käytettäväksi oikein ja tasapuolisesti.

Nopeutuisiko maahanmuuttajien sopeutuminen Suomeen, jos perustetaan Mediakeskus, joka tarjoaisi maahanmuuttajille suomalaista mediasisältöä heidän omalla äidinkielellään?

- Varmasti maahanmuuttajien sopeutuu jos tuollainen Mediakeskus perustetaan. Mutta kun useimmat maahanmuuttajat aikovat jäädä pysyvästi Suomeen, on myös tärkeää oppia ottamaan vastaan suomenkielestä mediatarjontaa. Esimerkiksi **selkokieliset** uutiset, ohjelmat ja kirjallisuus ovat hyvä keino.

Tarvitsevatko Suomessa olevat maahanmuuttajat tällaista uutispalvelua?

- Monet maahanmuuttajat seuraavat kotimaidensa ja maailmanpolitiikkaa ja tapahtumia satelliittikanavien kautta ja netistä. Eli se tieto on helposti saatavissa omalla äidinkielellä, jos vain haluaa. Tarkoitatko uutispalvelulla erityisesti Suomen uutisia? Hyvä keino olisi esimerkiksi kehottaa mediataloja julkaisemaan entistä enemmän selkokielisiä uutisia ym. verkkosivuillaan ja opastaa maahanmuuttajat käyttämään niitä.

7.4 Miriam Attias,

Miriam Attias Helsingin kaupungin henkilöstökeskuksen maahanmuutto-osaston suunnittelija, toimittaa myös Draamaretki (Uusi Suomi) blogia yhdessä Ahmed Al-Nawaksen kanssa, heidän ”retki ulos ruutukaavasta” blogissaan he käsittelevät maahanmuuttaja-aiheisia artikkeleita.

Välitätkö mielestäsi suomalaista mediasisältöä maahanmuuttajille?

- en.

Osaatko sanoa, mikä voisi olla yhteinen linkki maahanmuuttajien ja suomalaisen median välillä?

- maahanmuuttajataustaisia ihmisiä töihin mediaan, tai jos ihmiset haluavat, omien medioiden perustaminen omalla kielellä, omasta näkökulmasta.

Nopeutuisiko maahanmuuttajien sopeutuminen Suomeen, jos perustetaan Mediakeskus, joka tarjoaisi maahanmuuttajille suomalaista mediasisältöä heidän omalla äidinkielellään?

- en usko, en usko erillisiin hankkeisiin. uskon siihen, että täytyy rakentaa väyliä maahanmuuttajataustaisille toimittajille valtamediaan. valtamedialta puuttuu näkemys, kontaktit, aiheet. asia ratkeaa vain sillä, että palkataan ihmisiä eri taustoista

Tarvitsevatko Suomessa olevat maahanmuuttajat tällaista uutispalvelua?

- en osa sanoa.

7.5 Carlos Marroquín:

Carlos Marroquim on meksikolaissyntyinen elokuvaohjaaja ja mediantekijä, joka muutti Suomeen vuonna 2002 suorittaakseen maisterintutkinnon kulttuurienvälisessä viestinnässä Jyväskylän yliopistossa. Hän jatkoi opintojaan tiedotuksen ja audiovisuaalisen tuotannon alalla Stadia ammattikorkeakoulussa, josta hän valmistui vuonna 2007. Tällä hetkellä Carlos Marroquin toimii M2HZ:ssa, jossa hän on vastannut monikulttuuristen ohjelmien tuotannosta vuodesta 2008 alkaen.

Carlos on tehnyt useita dokumentteja YLEn Mundo-Basaari aikavälillä sekä reportaaseja ja journalistisen työn eri lehtiä ja tv-ohjelmia.

Välitätkö mielestäsi suomalaista mediasisältöä maahanmuuttajille?

- Kyllä. Jo ennen kuin oppii suomen kieltä, pitäisi ymmärtää suomalaisen median sisältöä. Olen yrittänyt Panoraama-ohjelman kautta tehdä näin mutta ehkä en vielä riittävässä määrin.

Osaatko sanoa, mikä voisi olla yhteinen linkki maahanmuuttajien ja suomalaisen median välillä?

- Kaksisuuntainen media, eli jos tehdään ohjelmia maahanmuuttajista maahanmuuttajan ja suomalaisen toimittajan näkökulmasta, maahanmuuttajista ei enää välity väärää kuvaa yhtä helposti kuin ennen.

Nopeutuisiko maahanmuuttajien sopeutuminen Suomeen, jos perustetaan Mediakeskus, joka tarjoaisi maahanmuuttajille suomalaista mediasisältöä heidän omalla äidinkielellään?

- Siinä mitä me teemme parhaillaan kotomediassa, on kyse juuri tästä. Kerran kuussa julkaistavan Panoraman uutiskielinä ovat olleet arabia, espanja, ranska, venäjä ja somali ja uutiskatsauksia on julkaistu jo yli 50. Olisi kuitenkin varmaan hieman eri asia, jos tuoreita ja ajankohtaisia uutisia olisi tarjolla joka päivä.

Tarvitsevatko Suomessa olevat maahanmuuttajat tällaista uutispalvelua?

- Kyllä, maahanmuuttajien pitää voida ymmärtää Suomen uutisia, kotimaansa uutisistahan he saavat tietoa netin kautta.

8 Tulosten pohdinta

Tämä tutkimus osoittaa selkeästi, että mediakeskus olisi vaihtoehto, joka antaisi maahanmuuttajille mahdollisuuden ymmärtää suomalaista mediasisältöä ja auttaisi heitä kotoutumaan nopeammin. Lisäksi tällainen mediapalvelu edistäisi oppimista ja kulttuurivaihtoa molemmin puolin, koska monet suomalaisetkin ovat kiinnostuneita oppimaan maahanmuuttajien kieliä.

Tässä opinnäytetyössäni käyttämäni nimen ”Mediakeskus” ei tarvitse olla lopullinen, se on ainoastaan minun kehittämäni työnimi.

8.1 Monikulttuurinen mediakeskus vaihtoehtona

Monikulttuurinen mediakeskus kompensoisi maahanmuuttajille puutteellista suomen kielen taitoa. Tästä uutislähteestä voisi ymmärtää Suomen uutisia, vaikka suomen tai-

dot olisivat olemattomat tai vähäiset. Monikulttuurisen mediakeskuksen tuote olisi verkkolehti, jonka sisältöä kerrottaisiin puolen tunnin mittaisissa radiolähetyksissä päivittäin. Verkkolehdestä kirjoitettaisiin uutistekstejä kymmenellä suurimmalla maahanmuuttajakielellä, englanniksi, venäjäksi, viroksi, somaliksi, arabiaksi, kurdiksi, farsiksi, kiinaksi, serbokroatiaksi ja turkiksi. Radio-ohjelmissa kerrottaisiin suomalaisen median julkaisemia uutisia ja huomattavimpia päivittäisiä tapahtumia. Lisäksi tehtäisiin reportaaseja (aitoja tai fiktiivisiä) maahanmuuttajien elämästä ja tekemisistä Suomessa. Näitä reportaaseja tai niiden pohjalta laadittuja selvityksiä julkaistaisiin myös teksteinä, joissa kerrotaan mitä suomalainen media on kertonut maahanmuuttajista.

Tätä projektia ei ole suunnattu pelkästään Helsingissä asuville vaan kaikille Suomen maahanmuuttajille.

Perustaminen: Maahanmuuttajien Mediakeskuksen perustaminen ei ole pieni projekti, siinä tarvitaan oma strategia ja voimavaroja. Siksi olisi oltava säätiö, joka jakaa virallista tietoa ihmisille. Uutisia mediakeskus saisi suoraan Suomen kanavilta tai Suomea koskevista vieraskielisistä uutisista.

Toiminta mediakeskuksessa: Mediakeskuksen toiminta olisi tärkeää suunnitella erittäin huolellisesti mediakeskusta perustettaessa. Alkuvaiheessa ollessani vielä suunnittelemassa opinnäytetyötäni ajattelin käyväni Tukholmassa ja ottavani Sverige radion kansainvälisen osaston malliksi. Ikävä kyllä tuo matka ei kuitenkaan toteutunut. Ajattelen mediakeskuksen toiminnan jakautuvan kymmeneen osastoon, joiden lisäksi olisi hallinnollinen osasto. Osastojen tarjonta olisi pääosin samanlainen, eli Suomen mediasisällön tuottaminen eri kielillä, minkä lisäksi esiteltäisiin maahanmuuttajien aktiviteetteja Suomessa.

Kullakin osastolla olisi ammattitaitoiset toimittajat, jotka pystyvät kääntämään mediasisältöä äidinkielelleen. Lisäksi he tekisivät reportaaseja, jotka koskevat maahanmuuttajien keskuudessa esiintyviä ilmiöitä, esimerkiksi kunnamurhaa. He voisivat myös kääntää artikkeleita aiemmin julkaistuista tärkeistä aiheista, esimerkiksi Suomen kansallislaulusta tai mistä tahansa nettisivustolle sopivasta aiheesta. Näin nettisivustosta tulisi ikään kuin arkisto, josta jokainen voi halutessaan milloin tahansa lukea itseään kiinnostavasta aiheesta.

Rahoitus: Mediakeskuksen rahoitus voitaisiin järjestää samaan tapaan kuin Ruotsissa, se tulisi siis Ylen kautta eli viime kädessä valtiolta. Toinen vaihtoehto olisi yhdistää suu-

rin osa valtion ja Suomen kaupunkien maahanmuuttajien medialle suuntaamasta tuesta ja ohjata se tähän projektiin. Kolmas vaihtoehto olisi, että rahoitus järjestettäisiin mainosten avulla. Tällöin maahanmuuttajien kaupat, ravintolat ja matkatoimistot voisivat mainostaa omia tuotteitaan nettisivuilla.

Toimittajat: Toimittajat ovat maahanmuuttajia ja suomalaisia ammattilaisia. Hyvä kielitaito on luonnollisesti etu, tärkeintä kuitenkin on, että toimittajien käyttämä kieli on tarttuvaa, sujuvaa ja helposti ymmärrettävää. Olen törmännyt joihinkin projekteihin, joissa käytetty kapulakieli on niin vaikeaselkoista ja täynnä kielioppi- ja muita virheitä, että niiden välittämä asiasisältö jää hämärän peittoon. Toimittajan pitää osata muokata uutistekstiä ja sopeuttaa se omaan kieleen sujuvasti ja virheettömästi.

9 Lopuksi

Tässä työssäni olen käsitellyt sitä, miten tarjotaan mediapalveluja maahanmuuttajille, ja kuinka tärkeä sija medialla on kotouttamisen edistämisessä. Lähtökohtanani omat kokemukseni maahanmuuttajana Suomessa aloin pohtia näitä asioita, jotka eivät vielä ole täällä toteutuneet. Kyse on siis Suomen median sisällön välittämisestä maahanmuuttajille.

Tehdessäni tätä opinnäytetyötä tutustuin erilaisiin yrityksiin parantaa Suomen maahanmuuttajien kotouttamista ja siten myös elämänlaatua. Mediassa asiaa ei kuitenkaan ole riittävästi huomioitu. opinnäytetyöni osoittavat seuraavaa:

- Suomalaisessa mediassa pitäisi Suomen kielen lisäksi puhua maahanmuuttajien käyttämiä kieliä
- yhteys toisten elämään ja toistemme ymmärtäminen synnyttää monikulttuurisuutta
- suomen kieltä taitamattomallakin tulee olla mahdollisuus ymmärtää Suomen mediaa
- toistemme kulttuurin tunteminen ja arvostaminen on äärimmäisen arvokasta, siksi Suomen olisi tärkeää rahoittaa projekteja, joissa suomalaiset tutustuvat maahanmuuttajiin ja päinvastoin

- ensimmäinen maahanmuuttajasukupolvi on tärkeä, koska heidän mallinsa siirtyy seuraavalle sukupolvelle
- kotoutumisprosessi nopeutuu, jos ymmärtää mitä ympärillä tapahtuu
- monikulttuurisuuden saavuttaminen Suomessa vaatii vielä työtä, mediakeskus on yksi monikulttuurisuuden elementti
- maahanmuuttajia on Suomessa nyt ja aina

Nämä tulokset antavat viitteitä siitä, missä asioissa maahanmuuttajat vielä tarvitsevat tukea ja apua. Kaikkien näiden valmiuksien saavuttamiseen saattaa mennä vuosia, mutta maahanmuuttajien elämänlaadun kehittämiseen panostamista on jo nähtävillä. Mediakeskus tai muu sen kaltainen toiminta on todella tärkeää ja arvokasta sitä käyttäville ihmisille.

Lähteet

Finlex / Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista <http://www.finlex.fi/fi/>

Haikkola, Lotta 2011 Monipaikkainen nuoruus : Toinen sukupolvi, transnationaalisuus ja identiteetit/ Helsingin yliopisto, valtiotieteellinen tiedekunta, sosiaalitieteiden, Väitös-kirja.

Karlsson, Åke & Marttala, Anders 2001. Projektkirja ,onnistuneen projektin toteuttami-nen, Helsinki : Kauppakaari.

Kortti, Jukka 2007, Näköradiosta digiboksiin - Suomalaisen television sosiokulttuurinen historia Helsinki

Laasonen, Milla & Keränen Päivi, valokuvat: Lempinen, Markku 2011, Puurtajasta uranuurtajaksi : uusia väyliä maahanmuuttajien ammattikorkeakouluopin-toihin ja urakehitykseen ; Julkaistu: Helsinki : Metropolia ammattikorkeakoulu. Kulttuuri ja luova ala.

Lasonen, Johanna & Halonen, Mia 2009, Kulttuurienvälinen osaaminen koulutuksessa ja työelämässä / [Turku] : Suomen kasvatustieteellinen seura ; [Jyväskylä] : Koulutuk-sen tutkimuslaitoksen asiakaspalvelu, Jyväskylän yliopisto [jakaja], (Jyväskylä : Jyväskylän yliopistopaino)

Leino, Ritva 1996,Ruudun hurma , viisiosainen ohjelmasarja televisiokulttuurin perus-teista / toimittaja: ; tuotanto: YLE Opetusohjelmat. Julkaistu: Helsinki, YLE.

Levo-Henriksson, Ritva 2000, Maahanmuuttajat, mediankäyttö ja kotoutumista tukeva viestitä / ja kevään viestinnän tutkimuskurssi. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Luostarinen, Heikki & Eskonen, Hanna & Horsti, Karina & Nikunen, Kaarina & Pöyhtä-ri, Reeta 2008. Maahanmuutto ja media - Eurooppalaista tutkimusta ja kotimaisia en-nusteita.

Maahanmuuttovirasto / Maahanmuuttoasioiden vastuunjako <http://www.migri.fi/>

Martikainen, Tuomas & Sakaranaho, Tuula & Juntunen, Marko 2008, Islam Suomessa, muslimiarjessa, mediassa ja yhteiskunnassa. Helsinki, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Pelin, Risto 2004, Projektihallinnan käsikirja Helsinki, Projektijohtaminen
Pitkänen, Pirkko 1997 [kirjoittajat: Abdullahi. A, Näkökulmia monikulttuuriseen Suo-meen/ Helsinki.

Pitkänen, Pirkko 2011, "Kulttuurien kohtaamisia arjessa. Näkökulmia monikulttuurisilta vuorovaikutuksen areenoilta. Tampere : Vastapaino, (Jyväskylä : Bookwell)

Ruuska, Kai 2001, Projekti hallintaan , Helsinki: Suomen atk-kustannus.

Simola, Anna 2008, Tervetullut työvoimaksi työperäinen maahanmuutto mediassa- Tampere: Tampere University Press,.Verkkokirja.

Tilastokeskus/ Tilastot: maahanmuuttajat <http://www.stat.fi/index.html>

Työ- ja elinkeinoministeriö / maahanmuuttajat ja kotouttamisen sivu <http://www.tem.fi>

Haastattelut

Shwan, Abas (haastattelu tehty kurdiksi internetin välityksellä 15.3.2013) Toimittaja

Baqi, Aram (haastattelu tehty kurdiksi internetin välityksellä 24.3.2013) Toimittaja

Marroquín, Carlos (haastattelu tehty suomeksi 1.12.2012 internetin välityksellä) Toimittaja

Tuura, Kristiina (haastattelu tehty suomeksi 5.4.2013 internetin välityksellä) Toimittaja

Attias, Miriam (haastattelu tehty 2.4.2013. suomeksi internetin välityksellä), toimittaja

Sina, Nasir (haastattelu tehty 11.11.2012 kurdin kielellä) Toimittaja

Kiitokset

Sari Kuustola (on tarkistanut opinnäytetyön suomen kielen)

Teija Voudinmäki (on kannustanut minua koko opintojeni ajan)

Marika Lohi (on rohkaissut minua aloittamaan medionomin opinnot)

Abas Shwan

Aram Baqi

Carlos Marroquín

Kiristina Tuura

Miriam Attias

Nasir Sina